

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
4/1986-87 med anledning av

I. landskapsstyrelsens framställning
till landstinget med förslag till

1) landskapslag angående ändring av
landskapslagen om kommunalvägar och
2) landskapslag angående ändring av
landskapslagen om allmänna vägar i
landskapet Åland, samt

II. Itl Barbro Sundbacks lagmotion med
förslag till landskapslag angående änd-
ring av landskapslagen om allmänna
vägar i landskapet Åland.

Landstinget har den 12 november 1986 inbegärt lagutskottets yttrande över landskapsstyrelsens framställning. I sammanhanget har utskottet till behandling upptagit Itl Barbro Sundbacks lagmotion nr 40/1985-86 med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland, varöver utskottets yttrande inbegärdes den 2 april 1986. Utskottet, som i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Lars Porko, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson, överbyggmästarna Bengt Dahlén och Sten-Gunnar Lindblom samt t.f. antikvarien Marita Karlsson, får med anledning härav vördsamt anföra följande.

I landskapsstyrelsens framställning föreslås vissa ändringar av bestämmelserna i landskapslagen om kommunalvägar vad avser systemet för beviljande av bidrag för byggande och underhåll av kommunalvägar. Vidare föreslås en ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland så att kommun skall kunna påföra annan nämnd eller kommunstyrelsen vägnämndens uppgifter. I lagmotionen nr 40/1985-86 föreslås ett tillägg till lagstiftningen så att obligatoriskt samrådsförfarande skulle tillämpas i samband med utarbetande av vägplan.

Landskapsstyrelsens framställning

Utskottet har beslutat förorda de i framställningen ingående lagförslagen endast med tillägg av ett ikraftträdelsedatum och med följande kommentarer.

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om kommunalvägar

Enligt förslaget skall kommun som avser att bygga kommunalväg i fortsättningen först fatta ett förberedande beslut om byggandet. På basen av detta förberedande

beslut uppgör landskapsstyrelsen vägplan och kostnadsförslag, varefter kommunen hos landskapsstyrelsen anhåller om förhandsbesked om byggnadsbidragets storlek. Utskottet har funnit att det föreslagna systemet är ändamålsenligt ur såväl kommunens som landskapsstyrelsens synvinkel och leder till ett mera planmässigt utnyttjande av tillbudsstående medel. Det i 15a § ingående förslaget att landskapsstyrelsen varje år skall anta en plan för fördelningen av landskapsbidrag för underhållskostnaderna för kommunalvägarna innebär likaså att anslagen kan utnyttjas mera ändamålsenligt.

Ifråga om 16a § noterar utskottet att oljegrusning av väg i bidragshänseende inte räknas till underhåll utan betraktas som nybyggnad. Det i 17 § angivna sättet för redovisning av underhållskostnaderna torde i praktiken redan allmänt tillämpas.

Utskottet har noterat att beslut i kommunfullmäktige om byggande av kommunalväg eller ändring av enskild väg till kommunalväg även i fortsättningen skulle fattas med kvalificerad majoritet. Utskottet har inte föreslagit någon ändring men konstaterar att man i samband med tillkomsten av den nya kommunallagen strävade till att minska antalet ärenden, vars avgörande kräver kvalificerad majoritet.

Landskapslag angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland

Utskottet har i betänkandet nr 17/1984-85 ställt sig positivt till en reform som möjliggör att kommun kan överföra vägnämnds uppgifter på annat kommunalt organ om ändamålsenlighetsskäl talar för detta. Landskapsstyrelsens föreliggande förslag baserar sig på landstingets hemställan om en utredning av frågan.

L a g m o t i o n e n

Frågan om obligatoriskt samrådsförfarande vid vägplanering har behandlats i landstinget vid flera tillfällen. Med anledning av framställningen nr 33/1980-81 med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland redogjorde lagutskottet i sitt betänkande nr 31/1980-81 för det samrådsförfarande som tillämpas i Sverige och ansåg att skäl finns för att överväga möjligheten att i framtiden införa ett lagstadgat samråd. Även stora utskottet berörde i samma ärende frågan i sitt betänkande nr 43/1980-81 och föreslog där att landskapsstyrelsen skulle tillämpa ett samrådsförfarande. På stora utskottets förslag hemställde landstinget dessutom om att landskapsstyrelsen skulle inkomma med förslag till sådan lagändring att ett obligatoriskt samrådsförfarande skall gälla vid vägplanering.

I betänkandet nr 35/1980-81 över en hemställningsmotion om ett vägklassificeringssystem återkom lagutskottet till frågan. Utskottet pekade på den åländska miljöns många unika drag och betonade vikten av att en helhetssyn anläggs på all vägplanering. Ett samrådsförfarande skulle förstärka möjligheterna till helhetsmässiga lösningar.

I finansutskottets betänkande nr 27/1982-83 med anledning av landskapsstyrelsens förslag till trafikplan för åren 1983-1992 uppmärksammade utskottet landstingets ovan berörda hemställan. Utskottet konstaterade att något lagförslag inte beretts och förutsatte därför att en framställning skulle utarbetas i brådskande ordning.

I betänkandet nr 20/1985-86 över en motion angående tekniska normer för vägar återkom finansutskottet till frågan. Utskottet framhöll att en avvägning mellan å ena sidan säkerhetskrav och å andra sidan hänsyn till miljön måste ske i all vägplanering. Utskottet fann att kravet på att alla åsiktsriktningar i ett tidigt stadium av beredningen bör få komma fram tillgodoses genom att landskapsstyrelsen tillsatt en samrådsgrupp för vägplanering med uppgift att särskilt tillse att natur-, kultur- och miljövärden beaktas i enlighet med de i trafikplanen intagna riktlinjerna.

Som ovan framgår tillsatte landskapsstyrelsen i november 1984 en samrådsgrupp för vägplaneringsfrågor, vars mandattid utlöp vid årsskiftet 1985-86. En ny samrådsgrupp tillsattes i juni 1986 med överinseende ledamot för trafikavdelningens allmänna byrå som ordförande och med representanter för trafikavdelningen, miljövårdsbyrån, museibyran och regionplanebyrån. Till arbetsgruppens sammanträden kan även kallas en representant för lantmäteribyran. Den år 1986 tillsatta samrådsgruppen har enligt uppgift ännu inte sammanträtt.

Med hänvisning till vad som tidigare anförts i frågan understryker utskottet betydelsen av ett samrådsförfarande vid vägplaneringen så att inte blott tekniska aspekter anläggs utan även miljömässiga och kulturhistoriskt påkallade synpunkter kan tillföras ärendet i tillräckligt god tid. Utskottet noterar dock samtidigt att markägare eller dennes representant inte medverkar i den av landskapsstyrelsen tillsatta samrådsgruppen.

Enligt vad utskottet inhämtat har det frivilliga samrådsförfarandet visserligen inletts först år 1984 men ändå medfört vissa förbättringar. Utskottet finner det därför naturligt att den detta år tillsatta, något utvidgade samrådsgruppen

vidareutvecklar det arbete som grundlagts i den första gruppen. Som ovan framgått har landstinget tidigare i flera sammanhang anfört starka skäl för tillämpning av samrådsförfarandet. Under förutsättning att arbetet bedrivs metodiskt och regelbundet, kan det ändå enligt utskottets uppfattning tillsvidare fortsätta utan att vara grundat på lag. Utskottet har därför beslutat avstyrka det i lagmotionen ingående lagförslaget. Det finns dock orsak att noggrant följa med utvecklingen av det frivilliga samrådsförfarandet och återkomma till frågan om lagstiftning i det fall tillfredsställande resultat på frivillig väg inte kan uppnås. Utskottet förutsätter samtidigt att ingen vägplan av vikt fastställs av landskapsstyrelsen utan att samråd hållits.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga de i landskapsstyrelsens framställning ingående lagförslagen med följande ändringar:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om kommunalvägar

(Ingressen lika som i framställningen).

4, 12, 15a, 16, 16a, 17 och 21 §§

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987 och tillämpas första gången vid beviljandet av bidrag för de kostnader kommunerna orsakats av vägunderhållet år 1986.

Av verkställigheten av denna lag förutsatta åtgärder får vidtas före lagens ikraftträdande.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland

---

(Ingressen lika som i framställningen).

105 §

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987. Mandatperioden för vägnämnd som tillsatts före denna lags ikraftträdande fortgår till utgången av år 1987.

Utskottet föreslår vidare

att Landstinget måtte förkasta det i lagmotionen nr 40/1985-86 ingående lagförslaget.

Mariehamn den 17 november 1986.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, ledamöterna Andersson och Börje Eriksson samt ersättaren Sven-Olof Lindfors.